

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Materializem v delavskih vrstah

Delavskim strokovnim organizacijam gotovi ljudje zelo radi očitajo materializem. Te organizacije, da vzgajajo po njihovem mnenju delavstvo zgolj za stvarne koristi in da z gibanji za zvišanje plač in zboljšanje gospodarskega položaja vzgajajo delavstvo samo v materialističnem duhu. Zato ni čuda, da smo čitali pred časom v listu za kamniško okolico »Grintovci«, ki izhaja v Grobljah, neko pismo enega »delavca« drugemu »delavcu«, kjer mu očita, da se delavci vse premalo zavedajo dolžnosti do svojega delodajalca, da lenuharijo pri delu, da se razgovarjajo med delom itd., in da na drugi strani zahtevajo zvišanje plač in vse mogoče ugodnosti. Slišali smo že pred leti tudi mnenje, da reveži morajo biti na svetu, češ da lahko bogatini vršijo svoja dela usmiljenja.

Vsa taka in podobna mnenja so popolnoma napačna in z osnovnim krščanskim načelom o človeku v velikem nasprotju. Zato je povsem razumljivo nasprotovanje delavskim strokovnim organizacijam od ljudi, ki nimajo prav za prav nobene zveze v gospodarskem praktičnem življenju, ne z industrijo niti z delavstvom. To se pravi, da se danes človek odmika pravemu pojmu socialnega vprašanja in da tako nezavestno podpira staro konservativno mnenje, da je delavec manjvreden element v človeški družbi in da je edino industrija tu, ki more po svoji uvidevnosti ravnati z delavstvom kakor ji pač kaže.

Krščansko načelo o človeku govori o enakovrednosti človeka pred Bogom in seveda tudi pred ljudmi. Vsakdo ima pravico do človeka vrednega življenja, da mu družba dá vse, kar potrebuje za življenje, da dostojno živi in vrši svoje dolžnosti tako napram Bogu, svoji družini in tudi družbi. Kakor hitro delavec teh dolžnosti vršiti ne more, ni nekaj v družbi v redu. Če nima delavec zaposlitve in je brezposeln, mu ta položaj onemogoča pošteno oskrbo in kvarno vpliva na njegovo duhovno razpoloženje. Družba, oziroma odgovorni činitelji, so dolžni, da brezposelnemu delavcu oskrbijo potrebno zaposlitev. Ako delavec pri svojem težkem delu premalo zasluži, je dolžnost, da se mu dohodek zviša za toliko, da bo mogel dostojno živeti kot se človeku spodobi.

In čigava je tu dolžnost, da se bori za delavske pravice? Jasno je, da vse družbe. Če današnji kapitalistični gospodarski sistem ne da delavcu tega, kar potrebuje za življenje, da ga njegov fizični napor pri delu slabi in mu kvari zdravje, je pač dolžnost delavca, da se pobriga sam in si zboljša svoj gnotni položaj. In pri tako težkem gospodarskem položaju, kot ga ima delavstvo, mu družba očita, da je v svojem boju za pošten kos vsakdanjega kruha, materialistično prepojen. Delavskim strokovnim organizacijam očitajo borbo za delavske koristi, kot materialistično in hočejo s tem odbiti delavstvo od strokovnih organizacij.

Taj družbi seveda ravnaneje današnje industrije z delavstvom ni materialistično, ampak ona živi pod vtisom, da so to ugledni, pametni in spretni gospodarstveniki. Ni materializem, če delodajalec kljub minimalni mezdi, ki je oblastveno določena, ne plačuje teh mezd, ampak delavstvo je materialistično prepojeno, če te minimalne mezde zahteva od podjetnika. Ni deloda-

jalec materialist, če se brani povišanja plač in zavlačuje pogajanja, čeprav draginja raste iz dneva v dan, ampak nasprotno delavec je tisti materialist, ki mu je samo za stvarne dobrine... Takih primerov bi lahko našli vse polno. Vse to pa kaže samo eno dejstvo, kako daleč je zašel kapitalistični duh v človeško družbo, da niti ne loči več pravice od krivice.

S kako velikimi težavami se mora boriti danes delavstvo, nam to dovolj točno dokazuje. V svoji borbi za vsakdanji kruh nima le težav s svojimi delodajalci, ampak tudi s kapitalističnim duhom v vsej javnosti. Še veliko dela, truda in naporov čaka delavstvo, predno se bo uveljavilo na vseh poljih svojega udejstvovanja toliko, da si bo priborilo kot samostojen činitelj v človeški družbi potreben ugled in spoštovanje. In ko bo imelo to, bo njegova borba res uspešna in učinkovita.

To pa bo mogoče le tedaj, ako se bo delavstvo zavestno in prepričano o polni moralni in gospodarski upravičenosti strnilo okoli svojih svobodnih strokovnih organizacij kot en mož in zahtevalo od družbe to, kar mu po vsej pravici gre. Kot tako ne bo smelo gledati na to, kako družba sodi o njegovi borbi, niti nasedati njenim limanicam in kakšnim njenimi delavskimi organizacijami. Take delavske organizacije kot je danes ZZZ, podpirajo samo konservativno stališče družbe in delajo le zmedo med delavstvom, ki v

Moderno kapitalistično gospodarstvo je urejeno tako, da čim bolj zaslužni delovnega človeka in iz njega iztisne čim več fizičnih moči za dobrobit naših gospodarskih krogov, ki vladajo v naši pridobitni industriji. Delovni človek ni imel od svobodnega kapitalističnega gospodarstva prav nič, razen

neprestane odvisnosti in bojazni za svoj skromen obstoj. Sistem dela v modernem kapitalističnem gospodarstvu je sistem uničevanja delovnih množic, njihov fizičnih in duševnih sil. Ta sistem ima za posledico propad in degeneracijo širokih delovnih plasti. V tem sistemu delovni človek pri nas še daleč ni dosegel eksistenčnega minimuma, ki je potreben za kolikor toliko dostojno preživljanje. Mesto eksistenčnega minimuma je bilo delovnemu človeku odmerjeno veliko garanje in za to pomanjkanje najosnovnejših potrebščin, ki pridejo v poštev za preživljanje.

Draginja življenjskih potrebščin je od lanskega leta ogromno porasla, tako da lahko mirno trdimo za 50 odstotkov. Delavec pa za ta porast draginje ni imel kritja, še do polovice ne; tako da je življenjski nivo padel še nižje, čeprav je bil že poprej daleč pod normalo. Industrija in trgovina sta našli za porast cen kritje in sta se znali zavarovati, tako da nista trpeli nobenega rizika. Ves riziko je moral nositi ravno delovni človek, ki je moral delati in garati še naprej po starih pogojih. Ne maram biti demagog in trditi, da delavstvo ni dobilo nobenega drobca, vendar lahko mirno trdimo, da delavstvo ni dobilo še daleč toliko, da bi lahko pod stari pogoji korakalo vzporedno z naraščajočo draginjo.

svoji nezavednosti naseda lepim besedam ljudi, ki jim je vse drugo pri srcu le res prava in dosledna delavska borba za pravico ne.

Borba Jugoslovanske strokovne zveze za delavske pravice ni materialistična, ampak prvenstveno krščanska. Delavstvo v njenih vrstah se bori za svojo pravico proti materializmu v delodajalskih krogih in istočasno tudi materialistični miselnosti v človeški družbi sploh, zato pa je ta borba v naših vrstah vprašanje idealizma, ki stremi za tem, da tudi delavec postane enakovreden činitelj v človeški družbi. Naša borba gre za tem, da postane delavec človek z istimi pravicami in dolžnostmi kot je njegov prvotni pomen, kakršnega mu je dal Bog pri ustvarjanju.

Pač pa je materializem v delavskih vrstah to, če delavec ne vrši svojih dolžnosti do svoje delavske organizacije, če jo pozna samo tedaj, kadar jo potrebuje. Materializem je tudi to, ako kak delavski prijatelj ali pa sam delavec izrablja delavsko organizacijo zato, da si ustvari svojo lastno kariero, da po delavskih hrbtih zleze na družabno višjo stopnjo. Če delavec delava izrablja v svoje lastne koristiljubne namene, da izrablja organizacijo v svojo lastno korist, da izrablja delavske zavode bodisi enega ali drugega na kakršen koli način, vse to je materializem.

Prvo mnenje o materializmu v delavskih vrstah je napačno in naravnost nekrščansko, ker ovira delavstvo v

Eksistenčni minimum je danes določen za delavca samca 928 din in 2.176 din za delavca z družino. Te številke vsebujejo točno preračunane količine potrebščin, ki so potrebne za golo preživljanje in ne vsebujejo nikakega »lukuza«, kakor pravimo. Te številke ne vsebujejo niti tako imenovanih kulturnih potrebščin, ki so danes v teh časih potrebne skoraj toliko, kakor naš vsakdanji kruh, niti ne upoštevajo še drugih izdatkov, ki so tudi potrebni. Tako na primer: šolanje otrok, kar si danes delavec skoraj ne more privoščiti, razen če si ne pritrga od usta in zato trpi drugod pomanjkanje.

Torej kdor preračunava eksistenčni minimum, vidi, da niti ta ne vsebuje najpotrebnejših potrebščin, ki odgovarjajo človekovemu dostojanstvu, kaj šele če pregledujemo dejanske zaslužke, ki jih danes prejema delavec, in preračunavamo, kako ta danes s temi zaslužki živi, vidimo, kako veliko je pomanjkanje in koliko je pritrgovanje od ust. Povprečna zavarovana meza pri OUZ znaša za letošnje polletje recí in piši celih 26 din in pol. Če to zračunamo, dobimo vsoto mesečnega zaslužka okrog 670 din, kar znese komaj dobri dve tretjini eksistenčnega minimuma za delavca samca. Na ta način je dokazana resnica, da delavec danes ne zasluži v povprečju niti eksistenčnega minimuma delavca samca. Torej s tem dobrim dvotretjinskim minimumom delavca samca se morajo danes preživljati tudi naše delavske družine. O družinskem eksistenčnem minimumu danes slovenski delavec skoraj ne more govoriti. Tega minimuma danes več ne dosega kvalificirani grafični delavec, ki je izmed vsega

boju za svoje pravice. To mnenje koristi samo kapitalizmu, ker slabi opravičeno delavsko borbo, in s tem materializem tudi v delavskih vrstah samo pospešuje. Na ta način se razredni prepad v človeški družbi samo veča in to v času, ko socialno vprašanje vedno bolj stopa na plan. Dolžnost nas vseh, ki hočemo stvarno reševati vsa teška vprašanja današnjega časa, je predvsem ta, da dvigamo gospodarsko raven delovnega človeka in zmanjšujemo vsemogočno oblast kapitalizma. Le če bomo tako delali, se nam bodočnosti ni bati. Če pa bo stremljenje družbe nasprotno, potem pa naj bo prepričana, da bo socialno vprašanje postalo tako pereče, da ga ona nikdar potem ne bo mogla več rešiti.

Drugi pravi in dejanski materializem, ki se kaže v delavskih vrstah in v njegovih borbah, pa je res pravi in vse obsodbe vreden materializem. Ta materializem pa delavske strokovne organizacije s svojim delom zatirajo in vzgajajo delavca v samostojnega, zavednega, poštenega člana človeške družbe. To delo pa je velikega pomena ne le za delavstvo, ampak tudi za ves narod, ki se bo s tem delom dvignil na visoko raven izobraženega naroda, ki je vreden svojega življenja in tudi procvitajoče bodočnosti.

Dal Bog, da bi to stremljenje Jugoslovanske strokovne zveze prodrlo v čim širšo javnost in rodilo svoje uspehe v korist vsega slovenskega naroda. Notranja duhovna strnjjenost malega naroda okrog pravice in ljubezni je edino poročilo njegove srečne bodočnosti tudi v današnjih težkih časih.

S. Z.

ostalega delavstva razmeroma še najboljše plačan. (V poštev pride seveda samo čisti zaslužek brez odbitkov.)

Če si hoče delavec danes nekaj prihraniti za stara leta, je to čisto nemogoče. Prav tako je tudi nemogoče, da si ustvari delavec svoj skromen lastni dom. Komur se to posreči, mora imeti poleg svojega delavskega zaslužka še druga sredstva, da mu je to mogoče. Kje so šele kulturne dobrine, ki jih delavec prav tako potrebuje in si jih tudi ne more privoščiti.

Človekova duševnost in njegovo dostojanstvo v očeh kapitala ne igrata nobene vloge. Vsa krščanska načela evangelija nimajo v očeh kapitalizma nobenega spoštovanja. Do sedaj še ni bilo slišati, da bi na kateri seji gg. upravnih svetnikov te ali one delniške družbe urejali delovno razmerje svojih delavcev na podlagi evangelija in ljubezni do svojega bližnjega. Ni bilo še slišati, da bi kateri od sicer katoliških gospodov delodajalcev na Zbornici za TOI govoril o krščanskih dolžnostih in izpolnjevanju Evangelija, ali morda celo o papeških okrožnicah, ki govorijo o pravicah delavcev in o poštenem plačilu.

Ves ta gospodarski ustroj terja od delavca, da se bori za svoje človečanske pravice, ki mu jih današnji družabni red odreka. Razredni boj je delavstvu vsiljen in delavstvo ga je prisiljeno sprejeti in tudi končati v zavesti, da bo s tem priborilo sebi ter ostali celoti lepše in boljše življenje.

K. S.

Strokovna poročila

Delavstvo podjetja »Štora« v Št. Vidu in Gamelnah uspešno končalo mezdno gibanje

Delavstvo iz podjetja »Štora« v Šent Vidu in Gamelnah se je že dalj časa nahajalo v mezdnem gibanju. Podjetje je po zaslugi Zveze tekstilnih delodajalcev odklonilo splošno povišanje plač, kakor je želelo delavstvo. Med časom, ko se je delavstvo nahajalo v mezdnem gibanju, je bila k drugemu delu premeščena tudi predsednica zaupniškega zbora, kar pa delavstvo v obrambo zakonitosti nikakor ni moglo dovoliti. V ta namen so se vršili tudi sestanki v Št. Vidu in Gamelnah, na katerih je delavstvo s posebno resolucijo poudarilo svoje želje in zahteve. Vodstvo podjetja je pristalo na razgovore, ki so se vršili 15. novembra in na katerih je prišlo do sporazuma. Sicer podjetje ni v celoti sprejelo delavskih zahtev po enakem povišanju plač, pač pa je pristalo na to, da se

vsakemu delavcu posebej povišajo plače po letih zaposlitve in tudi po odgovornosti in značaju dela. Kolikor pa predlog podjetja ni ustrezal, se je na razgovorih popravil v smislu želj zastopnikov delavstva. Tudi zadeva premešitve predsednice zaupniškega zbora se je uredila tako, da pride prizadeta delavka na njeno staro službeno mesto.

S tem je večmesečno mezdno gibanje končano. Uspehi, ki so se dosegli, gredo na račun delavske vztrajnosti. Poudarjamo pa, da z organiziranjem ne smemo popustiti. Nasprotno! Delavstvo gre nasproti takim časom, ki bodo zahtevali od njega še večje vztrajnosti in zavednosti. Zato svoje delo v organizaciji podvojimo, da bo borba vsega našega tekstilnega delavstva čim bolj uspešna.

Delavčevi prejemki ob orožnih vajah

Podjetniki so se skoraj vsi protivili plačevati uslužbenecem, ki so bili vpoklicani na orožne vaje, plačo za prvi teden. To seveda le v tistih primerih, v katerih ni bil podan pogoj § 221. obrtnega zakona, t. j., da je imel dotični uslužbenec pravico do plače za štiri tedne, ker je trajalo službeno razmerje že eno leto pred vpoklicem. Sedaj pa je rešeno tudi vprašanje in sicer v korist službojemnikov.

I.

Potočnik Ernest je bil vpoklican na orožne vaje. V času vpoklica je bil v službi pri tvrdki Kavka Karel, stavbenik v Ljubljani. Potočnik ni bil pred vpoklicem v službi že eno leto, pač pa že 14 dni. Zaradi tega je zahteval od svojega delodajalca, da mu izplača v smislu § 219. obrtnega zakona redno plačo za prvi teden v znesku 521 din. Ker je delodajalec odklonil plačilo, je Potočnik vložil proti njemu pri okrajnem sodišču v Kranju tožbo na izplačilo tega zneska.

Sodišče je z razsodbo z dne 29. IV. 1940, opr. št. P 251/40, KVbJ 1519/40-1 razsodilo: 1. Zavrne se tožbeni zahtev, da je tožena stranka dolžna plačati dolžniku 521 din s 5% obrestmi od 25. III. 1940 dalje in pravnih stroškov, vse v 15 dneh pod izvršbo. 2. Tožnik je dolžan povrniti tožencu na pravnih stroških 88,50 din v 15 dneh pod izvršbo. Razsodbo je sodišče med drugim utemeljevalo takole:

Tožnik temelji svoj zahtev na § 219. o. z., toženc pa stoji na stališču, da za primer sprečenja zaradi vojaških orožnih vaj ne velja § 219. o. z., marveč le § 221. o. z. Ni namreč sporno, da je bil tožnik pomožni delavec v smislu obrtnega zakona.

Določilo § 219. o. z. je posneto iz določila § 1154 b. o. d. z. (obč. drž. zak.), ono iz § 221. o. z. pa iz 4. odstavka

§ 8. zakona o trgovskih pomočnikih. Napram § 1154 b. o. d. z. je veljalo določilo § 8., 4. odst. zak. o trg. pomočnikih kot specialno določilo (lex specialia), ki je urejalo posebej pravice službojemnika za posebni primer sprečenja od dela, t. j. sprečenja zaradi vojaških orožnih vaj, katero sprečenje je zakonodajalec zaradi njegove svojstvenosti izzvel iz splošne norme in ga posebej uredil.

Za to sprečenje posebne vrste ne velja splošna norma, marveč ona specialno za tako sprečenje izdana (Klang kom. k § 1154 b. o. d. z.) Materija v pravicah delojemalca zaradi sprečenja zaradi orožnih vaj in dolžnosti delodajalca ob takem sprečenju je bila torej posebej urejena v 4. odstavku § 8. zakona o trg. pom. za to vrsto službojemalcev in je prav tako posebej urejena za službojemalce po o. z. v § 221. o. z. To določilo ni dopolnjuje ali razširjače ono iz § 219. o. z., marveč specialno napram temu ter ureja pravice in dolžnosti pogodbenikov iz črpnno in očitvidno namenoma ločeno od onih v § 219. o. z.

Potem takem določilo § 219. o. z. za sprečenje od dela zaradi vojaških vežb ne velja, ker obstoji za tako sprečenje posebno določilo § 221. o. z.

II.

Potočnik se je pritožil proti tej razsodbi na okrajno sodišče v Ljubljani, ki je z razsodbo z dne 19. VI. 1940, opr. št. P 251/40-10 razsodilo:

Prizivu se ugotovi, pobijana sodba se izpremeni tako, da je toženc dolžan plačati tožniku 521 din s 5% obrestmi od 25. III. 1940 dalje, na pravnih stroških 184 din in prijavnih stroških 86 din, vse v 15 dneh pod izvršbo.

Razsodbo je obrazložilo takole:

Pravno stališče prve stopnje glede razlage §§ 219. in 221. obrtnega zakona ni pravilno. Pod dejanski stan § 219. obrtnega zakona spada gotovo tudi odsotnost delojemalca zaradi orožnih vaj; kajti tudi tako okoliščino je smatrati v tem smislu, da je bil le ta zadržan od dela brez svoje krivde in važnega razloga. Res sicer § 221. o. z. izrecno obravnava odsotnost službojemalca zaradi orožnih vaj, vendar gre tu le za specialen primer, v katerem je službojemalec v službi vsaj eno leto, dočim se § 219. o. z. zadovoljuje že s skrajšano zaposlitvijo. Res je sicer, da se orožne vaje tičejo tudi države in vsega naroda in da mora vsakdo temu doprinesiti svoje žrtve, ne sledi pa iz tega, da bi to žrtev moral doprinesiti ravno socialno šibkejši delavec.

Zaradi tega je bilo prizivu spričo sicer nespornega zneska ugoditi.

III.

Toženc Kavka Karel se je pritožil proti navedeni razsodbi okrajnega sodišča v Ljubljani na vrhovno sodišče v Ljubljani. Vrhovno sodišče je z razsodbo z dne 8. X. 1940, opr. št. P 251/40 Rv 404/40, Pl 627 razsodilo: **Reviziji se ne ugotovi.** Tožena stranka je dolžna plačati toženci stranki v 15 dneh ogibom izvršbe na 86,24 din določene stališke revizijskega odgovora.

Razlogi:

Na revizijski razlog pravnomotnosti po števil. 4. § 597. c.p.p. oprta revizija ni osnovana in je pravna presoja po drugi stopnji v skladu z zakonom.

Dočim namreč določbi §§ 219. in 221. o. z. urejata zgolj le vprašanje prejemkov službojemalca za primer sprečenja, da vrši svojo službo, je bistvo določbe § 221. o. z. naslonjeno na 4. odstavek § 8. zak. o trg. pom. v določitvi, da službojemnikovo službeno razmerje ne preneha. Iz dejstva, da določba povrh še določa, da obdrži službojemnik pravico do svojih denarnih prejemkov za dobo 4 tednov, če je trajalo njegovo službeno razmerje neprekinjeno najmanj eno leto dni, ni moči zaključiti, da ureja določba § 221. o. z. vobče kot specialna določba napram določbi §§ 219. in 220. o. z. kot splošno vprašanje prejemkov službojemalca za primer sprečenja vršitve službe zaradi vršenja vojaških vaj.

Potočnikovo pravdo je vodila odvetniška pisarna dr. Jožeta Vilfana in Marijana Breclja v Kranju.

Delavstvu nihče ne bo pomagal; naša rešitev je le v samopomoči in borbi!

Delavstvo tovarne „Šešir“ v Škofji Loki spet v mezdnem gibanju

Draginja, ki se nikakor moče ustaliti, je prisilila delavstvo tovarne »Šešir«, da je zopet začelo akcijo za zvišanje plač. V ta namen je bila pred kratkim poslana vloga na upravni svet tovarne, v kateri se je prosilo za tozadevna pogajanja.

V petek, dne 15. t. m. se je vršila v pisarni podjetja razprava, na kateri je podjetje zastopal generalni ravnatelj ZGBG dr. Slokar z ravnateljem g. Kmetičem, delavstvo je pa zastopal zaupniški zbor s predstavniki obeh organizacij. Zastopnik podjetja g. dr. Slokar je takoj sporočil sklep seje upravnega sveta, kateri je pripravljen povišati urne mezde za 40 par na uro. Upravni svet je sklenil dati ta povišek na podlagi indeksa Narodne banke. Ker se je pa trenutno indeks povišal za 6% v tem mesecu, je izjavil zastopnik podjetja, da je pripravljen zagovarjati še 10 par poviška na uro, skupaj torej 50 par. Vendar bi pa o tem še sklepal upravni svet na seji. Zastopniki delavstva nikakor niso mogli sprejeti ponudeni povišek, ker nikakor ne odgovarja draginji.

Podjetje je sicer že dvakrat v tem valu draginje povišalo plače na podlagi indeksa Narodne banke. Pri tako izredno nizkih mezdah kot so pri nas, nikakor ne doseže povišanje v odstotkih tistega efekta proti draginji, kakor pri kakih večjih plačah. Zaradi tega se je izkazalo, da smo pri zvišanju plač na podlagi indeksa zaostali za draginjo in plačami drugih podjetij. Ostali smo skoraj na višini minimalnih mezd.

Zastopniki delavstva so bili zato primorani izjaviti, da se tudi povišek 50 par na uro, ako ga odobri seja upravnega sveta, ne more sprejeti ter da bo o poteku pogajanj sporočilo delavstvu ter nato dobilo nadaljnje navodilo.

Zastopniki delavstva so iznesli nato še večletno željo delavstva po plačanih dopustih, po higienskih napravah, o tovarniškem konzumu in drugih obratnih rečeh.

V nedeljo, dne 17. t. m. se je nato vršilo zborovanje naše skupine oblačilnega delavstva JSZ. Udeležba je bila izredno velika ter je bilo razen nekaj upravičenih tovarišev vse članstvo navzoče. Poročilo o poteku razprave je podal glavni obratni zaupnik tovariš Logonder. Delavstvo je nejevoljno vzelo na znanje poročilo ter se čudilo zaradi tako malo razumevanja delavskih težav od strani podjetja. Odločno je delavstvo odbilo ta malenkostni povišek ter stavilo svoj predlog po zvišanju in to 1.05 din na uro ter letne plačane dopuste. Delavstvo je svojim zastopnikom izreklo popolno zupanje za njihovo delo ter je pokazalo, da je pripravljeno stati kot en mož trdno ob strani svojih zastopnikov.

Zastopnik centrale, strokovni tajnik Rozman je podal pregled borbe za plače delavstva v Sloveniji. Poudaril je tudi vso upravičenost po plačanih dopustih, ker je v Sloveniji že preko 60 podjetij, ki priznavajo svojemu delavstvu letni plačani oddih. Izvajanja tovariša Rozmana je delavstvo z zadovoljstvom vzelo na znanje.

Pri slučajnostih se je oglasilo še več tovarišev, nakar se je sestanek zaključil z mislijo, da se bo delavstvo kmalu zopet sestalo, ako bo to potrebno.

O nadaljnjem poteku meznega gibanja bomo poročali sproti v našem listu, vendar pa upamo, da velikokrat ne bo treba, ker bo vodstvo podjetja gotovo uvidelo nasproti našim zahtevam.

Novi mezdni razredi bolniškega zavarovanja

I. Mezdni razredi

S 1. novembrom 1940 so stopili pri SUZOR v veljavo novi mezdni razredi, in sicer:

Člani, ki so mlajši od 18 let in pri katerih znaša zaslužek do 10 din na dan ter vajenci mlajši od 18 let ne glede na zaslužek, spadajo v 0. razred, zavarovana mezda 10 din.

Ostali člani, pri katerih znaša plača		1	15
nad 20 din	do 25 "	2	20 "
" 25 "	" 30 "	3	25 "
" 30 "	" 40 "	4	30 "
" 40 "	" 50 "	5	40 "
" 50 "	" 60 "	6	50 "
" 60 "	" 80 "	7	60 "
" 80 "		8	80 "

II. Prispevki za celotno zavarovanje

Zavarovanje za bolezni, nezgode, onemoglost, starost in smrt znašajo:

za razred	na dan din	na teden din
0	1.—	7.—
1	2.—	11.—
2	2.—	15.—
3	3.—	19.—
4	4.—	22.—
5	5.—	30.—
6	6.—	37.—
7	7.—	45.—
8	10.—	60.—

III. Dovoljeni odtegljaji

za razred	na dan din	na teden din
0	0,50	3,50
1	1.—	5,50
2	1,25	7,25
3	1,50	9.—
4	1,75	10,75
5	2,50	14,50
6	3.—	18.—
7	3,50	21,50
8	4,75	28,75

IV. Brez prispevkov za zavarovanje za onemoglost, starost in smrt

za razred	dnevno din	tedensko din	Dovoljeni odtegljaji: dnevno din	tedensko din
0	1	5	0,50	2,50
1	1	8	0,75	4.—
2	2	11	1.—	5,50
3	2	14	1,25	6,75
4	3	17	1,25	8.—
5	4	23	1,75	10,75
6	5	28	2,25	13,50
7	6	34	2,75	16,25
8	8	45	3,50	21,50

Značilno pri vpeljavi novih mezdnih razredov je način, kako se je to iz-

vedlo. Javnost, niti delavska niti gospodarska, ni bila o tem prav nič obveščena. Morala pa bi biti po zakonitih določbah pa tudi po zdravem razumu. Uvedba novih mezdnih razredov pomeni že tak poseg v gospodarstvo, da bi se morali o tem temeljito pogovoriti.

Kar se tiče delojemalske strani, gotovo ne bi bila proti zboljšanju socialnega zavarovanja. Toda ne v sedanjem položaju. V zavodu, kjer se zbirajo milijoni njegovega denarja, nima prav nobenega vpliva niti na upravljanje zbranih prispevkov niti na uporabo zbranih rezerv. Z zbranimi vsotami razpolagajo le meščansko usmerjeni elementi.

Smo tudi slovenski delojemalci. Sredstva za svojo eksistenco dobivamo iz sredstev celokupnega slovenskega naroda. Zato bi morali imeti jamstvo, da se bo nabrani denar — trdijo, da ga bo na podlagi novih prispevkov na ozemlju Slovenije okrog 50 milijonov letno več — uporabljal le za slovenske potrebe. Pri sedanjem stanju položaja tega jamstva ni in ga tudi ne bo, dokler ne bo rešeno vprašanje avtonomije socialnega zavarovanja.

To vprašanje je pa zopet poglavje zase, o katerem prihodnjič.

Prepoved nočnega dela v pekarnah ostane v veljavi

Z uredbo o preskrbi prebivalstva s kruhom je bilo zabranjeno nočno delo v pekarnah in je bilo odrejeno, da se ne sme prodajati kruh isti dan, ko je pečen. Delo v pekarnah se sme začeti šele ob štirih zjutraj. S tem je bila rešena ena glavnih zahtev pekovskih pomočnikov, ki so dosegli ukinitvev nočnega dela.

Delodajalska združenja so začela akcijo, da bi dosegla razveljavljenje te uredbe, če že ne za vse dneve v tednu, pa vsaj za ponedeljek ter so začeli pekovski mojstri v posameznih krajih ob ponedeljkih z delom že ob 1 zjutraj.

Ministrstvo za trgovino in industrijo je sedaj z odlokom števil. II-59141 od 29. oktobra 1940 končno veljavno odredilo, da ostane ukinitvev nočnega dela v pekarnah v veljavi, ker glede na prepoved prodajanja svežega kruha ne obstoji niti najmanjši razlog za ukinitvev te odredbe.

Zavarovanje gozdnih delavcev

Opažamo, da niso vsi gozdni delavci na področju dravske banovine zavarovani pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. To mi v skladu z določili zakona o zavarovanju delavcev. S tem se povzročata velika škoda nezavarovanemu gozdnemu delavstvu in vsemu našemu gospodarstvu.

Po določilih zakona o zavarovanju delavcev morajo biti zavarovani vsi gozdni delavci, pa naj opravljajo kakršno koli delo (žaganje, sekanje, tesanje, spravlanje lesa itd.), ki dajejo svojo delovno moč v najem na podlagi delovnega razmerja, to je, da so zaposleni zaradi zasluzka.

Iz obveznosti zavarovanja so izvzeti samo poljedelski delavci (dinarji in hlapci), ki opravijo samo tu in tam kako delo v gozdu in je ves les, ki so ga pripravili, namenjen izključno le za porabo v kmečkem gospodarstvu in ne za prodajo. Čim pa je les namenjen prodaji, nastopi zavarovalna obveznost. Zavarovanju so torej zavezani tudi poljedelski delavci (dinarji in hlapci), ki so v službi pri kmetih, ki sekajo les tudi za prodajo in zlasti še, ako sekajo les za lesnega trgovca.

Pozivamo vse delodajalce, predvsem lesne trgovce in gozdne posestnike, da takoj prijavijo Okrožnemu uradu vse

svoje delavce, ki so zaposleni v gozdovih in sploh v lesni produkciji. Delodajalec je osebno odgovoren za vso škodo, ki nastane nezavarovanemu delavcu ob obolenju, ob obratni nesreči ter v primeru delavčeve onemoglosti in starosti. Pri zavarovanih delavcih prevzame vso to odgovornost Okrožni urad za zavarovanje delavcev in je torej delodajalec rešen vseh skrbi ter oproščen težkih bremen, ki ga utegnejo zadeti.

Vse gozdne delavce pa opozarjamo na velik pomen zavarovanja. Pravčasno naj poskrbe in se pobrigajo, da bodo prijavljeni Okrožnemu uradu za zavarovanje delavcev. V letih starosti in onemoglosti bodo ostali nezavarovani delavci brez podpor in rent, v primeru njihove smrti pa bodo tudi družine ostale brez podpor in rent, ker se podpre za onemoglost, starost in smrt dajejo samo zavarov. članstvu.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev bo uporabil vsa zakonita sredstva, da se pravilno izvede zavarovanje za gozdno delavstvo. Okrožni urad pa je trdno prepričan, da bo našel razumevanje pri delodajalcih in delavcih ter da mu ne bo treba seči po strogih sankcijah zakona o zavarovanju delavcev.

Delavska kronika

Nekateri vedo povedati, da je njegov prihod v zvezi z razmerami v ZZD. In res niso rožnate. Glavni ustanovitelj Preželj France je bil izključen iz ZZD. Podpredsednik Delavske zbornice Grebenšek je odložil mandat podpredsednika Delavske zbornice. V ostalih delavskih vrstah stalne pritožbe, da ni uprava Delavske zbornice v skladu z zakonitimi predpisi. Kar je delavcev v ZZD, so prav tako nezadovoljni. Ne gre jim v račun, da so voditelji sami »delavci« v obleki ravnateljev, pravnih referentov, sodnikov, župnikov itd.

Zelo čudno se sliši tudi to, da je uprava Delavske zbornice odpustila Preželja Franceta brez odpovednega roka in da je preklicala znano dosmrtno pogodbo, dasi jo je sprejela ista uprava in vodstvo ZZD. Vse to so neprijetni pojavi. Odpraviti jih bo treba, seveda največ potom kompromisov. Vsi se trudijo, kako bi dosegli zboganje s Preželjem.

Trudijo se pa tudi, kako bi ugodili pritožbam delavstva glede uprave Delavske zbornice. Radi bi tako napravili, da bi bila koza cela in volk sit. Zato so baje sklenili, da bodo še pred skupščino Delavske zbornice, ki bo v decembru t. l. razrešili vse funkcionarje uprave, ki so nameščenci OUZD, Nikakor pa ne bodo razrešili g. Kozamernika in g. Križmana. Menijo, da sta vogelna kamna njihove stavbe in da sta zaradi tega nepogrešljiva. Poleg tega bodo dobro prereševali tudi člani plenuma. Vse tiste, ki bi količkaj dišali po Preželju bodo razrešili.

K temu upajo še na kompromis z drugimi strokovnimi organizacijami. Bliznja bodočnost bo pokazala, v kolikor se bodo upi Jugorasa izpolnili. Najbolje bodo odrezale tiste organizacije, ki imajo jasna načela, ki kore-

ninijo v delavstvu in ki so neizprosne v boju za delavsko pravdo. Te organizacije prav dobro vedo, kje je njihovo mesto. Pri meščanstvu in njihovih udinjancih prav gotovo ne.

Pavje perje

V zadnji številki »Slovenskega delavca« se je gospoda okrog ZZD na široko razpisala in skuša delavstvu pa tudi slovenski javnosti dopovedati, da je vodila silne akcije za izboljšanje delavskega položaja in povsod dosegla velike uspehe.

Nepoučenemu bralcu bi moglo to narediti vtis, da so to res novi poborniki in velikani, ki bojujejo za slovensko delavstvo povsem novo pravdo.

Resnica je namreč, milo povedano, ta, da pri vseh delavskih akcijah, kjer koli sodelujejo gospodje od ZZD, igrajo brezpomembnega tekača, ki čestokrat akcije le ovira, ne pa pospešuje.

Delavci, posebno pa tisti, ki pri razpravah sodelujejo, to zelo dobro vedo. Seveda, ker more biti pri razpravah le ožji krog ljudi, je za ostale kaj lahko napisati slavospeve herojstva in borbe, ki jih kakor pravi, vrši za slovensko delavstvo ZZD.

Vse to zelo sliči znanim volitvam obratnih zaupnikov v letu 1939. Kako so se te volitve vršile, slovensko delavstvo še ni pozabilo. Zato se le nekoliko manj odevati s pavjim perjem, da končna slika le ne bo preveč smešna. Vsakemu svoje tudi v tem pogledu, pa bo prav za vse.

Opozorilo

Podpisani Ciler Rok sporočam vsem onim, ki bi še nadalje govorili neresnične stvari o meni in moji ženi ali o Antonu Rantu, da bom proti njim nastopil sodno pot.

Skofja Loka, 17. novembra 1940.

Ciler Rok.

Obupen položaj tobačnih upokojenecv in upokojenk v Ljubljani

Za vsakega delovnega človeka je danes življenje silno težko. S težavo in z velikimi skrbmi se preriva iz dneva v dan. Z majhnim zaslužkom si kupuje komaj potrebno hrano. Vendar ima vsak, kdor dela, svoj stalni zaslužek, čeprav silno skromen in zelo majhen. Toda to življenje se niti primerjati ne da s položajem, v katerem se nahajamo tobačni staroupokojeneci. S pokojnino od 350 do 400 din na mesec je odmerjen ves naš mesečni dohodek. S tem denarjem naj staroupojenec živi kakor more in zna. Vsakdo si lahko preračuna, kako je danes naše življenje. Stanovanje nam vzame par sto dinarjev, za ostankom pa naj si uredimo življenje kakor si moremo.

Dolga leta smo pridno delali v tovarni, vršili svojo dolžnost v polni meri, tako da so bili naši predpostav-

ljeni izredno zadovoljni z nami. Na stara leta, ko smo onemogli in smo odvisni edinole od pokojnine, za katero smo pridno delali dolga desetletja, pa moramo naravnost stradati in trpeti največje pomanjkanje. Od 350 do 400 din pokojnine v sedanjem času, to je naše življenje.

Veliko se je naše društvo staroupokojenecv že brigalo za nas in storilo prav vse, da bi se nam položaj izboljšal. Nešteto romanj je bilo že na merodajna mesta v Belgrad, nešteto prodaj in zahtev smo že poslali na merodajna mesta, pa kakor zgleda, je ves trud zastoj. Na take vloge in prošnje, kolkovane s predpisano kolovino tudi za odgovor, pa od uprave državnih monopolov in od finančnega ministrstva nismo prejeli niti željenega odgovora. Obračali smo se tudi

O, da bi mi sv. Miklavž
prinesel lepo stvarco iz trgovine

JOS. SENICA, DOMŽALE

Razgledi

Dolga vrsta važnih posvetovanja bo mogoče zaključena še ta teden. Od zadnjega sestanka na Brennerju med Hitlerjem in Mussolinijem so pripravljale sile osi novo diplomatsko in vojaško ofenzivo, katere končni cilj naj bi bil popoln poraz Anglije. Sestanku na Brennerju so sledili posveti z Lavalom, s Francom, sestanek v Florenci, posveti v Sumavi, obisk Molotova, posveti obeh generalnih štabov, ponovni posvet s Sumnerjem in Cianom. Vsi ti sestanki z gotovostjo napovedujejo, da moramo pričakovati v kratkem zaključek važne diplomatske borbe sil osi, kateri naj potem sledi takoj tudi nova vojaška ofenziva. V pričakovanju, kakšno bo v bližnji bodočnosti razmerje Rusije do sil osi, se je pričel prejšnji teden. V istem pričakovanju pa se je pričel tudi ta teden, kajti obračun nad bivanjem Molotova v Berlinu je ostal še predmet ugibanj.

Dva maršala sil osi sta tri dni imela posvetovanja v Inomestu. Gotovo je ta sestanek za bodoče važen. Ne bo dvoma, da sta govorila o načrtih, kako naj italijanska in nemška vojska skupaj izvedeta udarec na angleške posesti. Doslej sta obe armadi po dogovoru opravljali vsaka svojo nalogo v tej vojni. Videti je, da gre sedaj za zelo važen skupen nastop.

Na več točkah Sredozemlja obenem se pripravlja po vseh ugibanjih pritisk na Anglijo in njene zaveznike. Pozornost se je zadnji mesec z grško-italijansko vojno prenesla na Balkan in na bližnji Vzhod. Zadnji dogodki pa kažejo, da bo isto važnost igrala v bližnji bodočnosti tudi Spanija, odnosno Gibraltar. Vedno bolj se zgoščujejo vesti, da bo morala v kratkem tudi Spanija, odnosno njena morja, postati torišče vojnih dogodkov. Amerika je že sporočila, da bo vsako spremembo v španskem Tangerju, ki je bil doslej mednarodno ozemlje, smatrala za sovražno dejanje nasproti koristim Amerike, na katerega bo morala odgovoriti s silo.

O bodočem stališču Rusije je po obisku Molotova v Berlinu prinesel zanimivejšo poročilo bolgarski list »Zora«. V svojem poročilu iz Berlina pravi, da spadajo pod vplivno področje Rusije: Turčija, Perzija in Indija. Kar se tiče Turčije, bo v kratkem postavljena pred odločitev. Morala bo pokazati, ali bo sodelovala s silama osi, ali s sovjetsko Rusijo, ali pa morala nositi posledice svojega zavezništva z Anglijo.

Niso resnična poročila o mobilizaciji v Bolgariji, tako je pojasnil bolgarski poslanik v Londonu.

Komunisti v Franciji povzročajo velike skrbi pariški policiji. Od meseca julija je bilo zaprtih 543 oseb, 328 je bilo poslanih v koncentracijska taborišča. Odkritih je bilo 35 organizacij za tiskanje in nazirjanje letakov. Po-

licijsko poročilo agencije Havas poroča, da je nadaljnje delo teh organizacij onemogočeno.

Francoske oblasti pravijo, da ni res, da bi francoski vladi v Vichyju povzročalo kakšne težave delovanje pripadnikov de Gaulla, zastopnika »svobodne Francije«. Ravno tako pravijo francoske oblasti, da ni res, da bi Weygand, ki je sedaj v Alžiru, zastopal drugo smer politike v francoskih kolonijah, kot jo zastopa maršal Petain.

Kot lažnivo propagando so označile španske oblasti vse vesti, ki so bile razširjene, češ da se nahaja v Spaniji zelo veliko število Nemcev-civilistov, ki pa da so samo preoblečeni nemški vojaki, pripravljeni za vsak primer kakšne nove vojaške akcije na tem področju Sredozemlja.

Angleški predlogi Rusiji so bili po objavi angleškega časopisnega urada izročeni v Moskvi 22. oktobra. Anglija bi priznala priklonitev baltičskih držav k Rusiji. Anglija jamči Rusiji, da bo tudi Rusija pritegnjena k mirovnim konferencam pa končani vojni. Tretjič pa bi Anglija jamčila Rusiji, da se ne bo udeležila nobene vojne proti Rusiji. Ruska vlada na te predloge še ni dala odgovora.

Važni sklepi glede Turčije bodo gotovo znani v kratkem, tako pišejo turški listi ob povratku nemškega poslanika von Papena in turškega poslanika v Berlinu. Jasno je, da so bili zadnji teden v Berlinu sprejeti zelo važni sklepi glede položaja Turčije in bližnjega Vzhoda. Turška javnost pričakuje, da bodo ti sklepi že ta teden znani. Od von Papena pričakujejo, da bo pojasnil, kako gledajo na politiko Turčije Nemčija, Italija in Sovjetska Rusija. Turčija bo nato povedala svojo odločitev. Iz pisanja turških listov v ponedeljek ni bilo razvidno, da bi bilo mogoče pričakovati kakšno korenito spremembo dosedanje turške zunanje politike, ki je bila zgrajena na zavezništvu z Anglijo.

Spomladi bo Anglija vržena iz Sredozemlja, je zapisal italijanski list »Popolo d'Italia«. List pravi, da se Anglija tega zaveda in da je ravno to vzrok, da se Anglija skupaj s francoskim generalom tako bori za zapadno-afriške kolonije. Z osvojitvijo zapadno-afriških kolonij, da si hoče Anglija zavarovati pot v Afriko in Indijo, katera da ji bo spomladi zavrta. Obenem pa ta list pove, da sta Spanija in Portugalska že ukrenili vse potrebno, da se obvarujeta pred napadi na njihove kolonije ob zapadni afriški obali. Istočasno poziva list francosko vlado, da začne odločno ofenzivo proti delovanju generala de Gaulla. Če Francija tega ne bo storila, bo to napravila Italija. V sedanji vojni je bilo zelo veliko napovedi in prerokovanj. Imeli smo priliko doživeti, da se je mnogo prerokb že izpolnilo.

Nemci iz Grčije, Grki iz Nemčije so že začeli odhajati. Iz Grčije bo odšlo že 8.000 Nemcev. Grkom, ki so v Nemčiji, je bil dan nalog, da zapuste Nemčijo najkasneje v roku 14 dni.

»Bliskovita vojska v Grčiji ni mogoča in je tudi nikdo ni napovedal«, je rekel Mussolini s svojim govoru v ponedeljek. »Grčijo pa bomo premagali in ji polomili rebra. Vseeno je, ali v dveh mesecih ali v dvajsetih mesecih.«

Opozorilo brezposelnim

Od Borze dela smo obveščeni, da mora vsak brezposelni delavec poleg nove delavske knjižice poslati tudi staro knjižico ali pa vsaj številko Borze dela na stari knjižici. To velja samo za tiste, ki z novo knjižico še niso bili prijavljeni na Borzi dela.

Nekateri člani nam v zadnjem času pošiljajo samo nove knjižice. Zato smo morali od njih zahtevati tudi še stare knjižice. Da se temu delu izognemo, opozarjamo vse, da pošljejo istočasno obe knjižici ali pa vsaj številko kakor je zgoraj omenjeno. JSZ.

Do naših krajev

Zagorje

Nameravani sestanek, ki bi moral biti pretekli petek, in ga potem ni bilo, bo nepreklicno v petek 22. novembra ob 4 popoldne v gostilni g. Rančingerja, z istim dnevnim redom. Opozorjamo vse člane skupine, da se sestanka polnoštevno udeležijo. Ker je bil zadnjič zaradi službe zadržan tovariš Zumer, se sestanka sedaj gotovo udeležijo sam osebno. Vabljeni!

Preserje pri Kamniku

Pri našem podjetju se je naenkrat prenehalo z obratovanjem. Le nekaj delavcev je še zaposlenih, vsi drugi so že šli na cesto. Vprašanje nastaja, kdaj bodo pričeli z obratovanjem novi lastniki. To čakanje je za nas težko vprašanje, ker potrebujemo in smo odvisni od vsakodnevnega zaslužka, da lahko oskrbimo svoje družine. Nihče pa od nas, kar je razumljivo, nima nobenih prihrankov, da bi lahko čakal dolge mesece na zopetno zaposlitev. Zato bi seveda nujno želeli, da novi gospodarji podjetja prično čim prej z obratovanjem in nam s tem omogočijo vsakdanji kruh. V težkih dneh brezposelnosti, ki ni po naši krivdi, smo se obrnili na centralo JSZ, da nam uredi vse potrebno pri Borzi dela za brezposelno podporo. Dolžnost starega lastnika pa bi seveda tudi bila, da se od delavstva, ki mu je služilo dolgo let, oddolži vsaj s kakšno podporo za čas brezposelnosti pri prehodu obratovanja novih lastnikov. Gesta hvaležnosti in priznanja bi bila tu na mestu.

Vse članstvo naše strokovne skupine lesnega delavstva Preserje opozorjamo, da bo v nedeljo 1. decembra 1940 ob 14 v prostorih gostilne Križkar članski sestanek. Na sestanku bomo poročali o akcijah, ki smo jih napravili zaradi ponovne zaposlitve in o vsem, kar je s tem v zvezi. Vse tovariše in tovarišice prosimo, da se sestanka polnoštevno udeležijo. — Odbor.

Mavčiče

Poročila se je naša delavna članica tov. Ivanka Jenko iz Praš s sedlarskim mojstrom Francem Suhadolnikom. Vsi člani JSZ jima želijo sreče in božjega blagoslova.

Trbovlje

Posebno obvestilo članom. Po sklepu širše seje načelstva centrale JSZ in tozadavni okrožnici skupinskemu odboru, vam sporočamo, da je v mesecu decembru t. l. treba plačati dvojno članarino, to se pravi 20 din. Zakaj ta prispevek, dobi pojasnilo vsak član pri svojem blagajniku ali v tajništvu pri odboru. Ta prispevek je le enkratni, katerega prosimo, da gotovo poravnate! — Predsednik.

V sredo 27. novembra bo članski sestanek ob 5 popoldne v tajništvu. Poročali bomo o intervenciji centrale JSZ glede plačanih dopustov rudarjem, kakor tudi o delovanju predstavnikov skupine v bratovski skladnici. — Vsak član naj prinese s seboj člansko legitimacijo zaradi evidence plačane članarine in plačilnih znamk. Blagajnik.

Škofja Loka

Podpisana se toplo zahvaljujem vsem tovarišem in tovarišicam za podporo v času moje bolezni od 26. junija t. l.

Delavci in kmetje, zavedajte se, da je z Vašimi prispevki in Vašo pomočjo ustanovljena

Delavsko kmečka zadruga v Zagorju

Prodajalne Zagorje-Čolniče

Vam preskrbijo vse potrebno in vse Vaše odvišne pridelke odkupijo po najvišji ceni.

Delež 20 din — pristopnina 10 din.

Pridobivajte članel
Ustvarjajte si bodočnost!

MALI OGLASI

POSAMEZNA BESEDA 50 PAR

LETOS POZOR! »Dürkopp«, »Triumph« »Styria«, »Austrodaimler« in kolesa drugih znamk daje po najnižji ceni na obroke Ciril Kmetič v Dobu 110

do sedaj. Izrekam vsem iskreno zahvalo in naj jim Bog stotero povrne. Obenem pa toplo priporočam vsem tistim, ki so brez delavske zavesti, naj se pridružijo organizaciji, da bo res vladala pri delavcih skupnost. — Buh Justina, delavka v škofjeloški predilnici.

Maribor

V soboto 23. novembra bo širša seja tekstilne skupine ob 16 v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze, Sodna ulica 9-III (Delavska zbornica). Ker se bo na tej seji še zbral nov material za ipolnitev osnutka nove kolektivne pogodbe za tekstilno stroko, je udeležba za vsakega tekstilca strogo obvezna.

Vsak ponedeljek ob pol 7 zvečer je sestanek organizacijskih zaupnikov, zaposlenih v podjetju »Vesna« akumulator. Udeležba strogo obvezna. Ostali organizacijski zaupniki po tekstilnih podjetjih naj se tudi držijo točno sestankov enkrat tedensko, kot smo že priobčili v zadnji številki »Delavske pravice«.

Stahovica pri Kamniku

V nedeljo popoldne ob 2 smo imeli v gostilni pri Brodniku članski sestanek. Na ta sestanek je prišlo lepo število članov in še nekaj zavednih članov iz Črne. Gostilniški prostor je bil poln. Obravnavali smo tekoče zahteve. Na sestanku je govoril tudi tov. Zumer iz Ljubljane in v svojem govoru podčrtal važnost strokovne organizacije in delavske zavesti. Govoril je tudi o zelo potrebnem tovarištvu med delavstvom, ki je prav v teh časih nujno potrebno. Nič kaj lepa bodočnost se nam ne obeta in bojimo se, da nas bo v zimskih mesecih zajela brezposelnost. To vprašanje nam dela veliko skrb in s strahom gledamo v prihodnje dni.

Celje

V sredo 27. novembra, bo ob pol 8 zvečer v naši sobi članski sestanek, na katerem bo predavanje o mizarskih izpitih odnosno pripravah nanje. Podano bo tudi poročilo o gibanju za splošno zvišanje plač mizarskemu delavstvu. Udeležite se vsi in točno!

Domžale

V nedeljo 17. novembra smo imeli širšo sejo oblačilne skupine. Razpravljali smo o našem težkem položaju v tovarni. Kljub napornosti našega dela smo bili z banovo uredbo potisnjeni v najnižji mezdni razred, da bo pa mera zvrhana, je še podjetje začelo všteti težko priborjene draginske doklade v minimalne mezde. Da svoj položaj popravimo, se moramo trdno okleniti organizacije, onemogočiti med nami pijavke, ki naši skupni borbi največ škodujejo, iztrebiti iz naših delavskih vrst brezbriznost in mlačnost. Opozorjamo vse tovariše, da se v prihodnje resneje zanimajo za našo skupno stvar, ker bodo s tem koristili samo sebi. Če pa bodo ostali taki, kakršna je večina danes, pa boljšega položaja prav za prav niti ne zaslužijo. — Naša skupina je tudi poslala centrali v obrambni fond po 5 din za vsakega člana, to je 170 din.

Bled

Naša gradbena skupina je začela s polno vneto z organizacijskim in strokovnim delom. V nedeljo 17. t. m. smo imeli sestanek. Centralo je zastopal tov. Grošelj, ki je poročal o potrebi strokovne organizacije. Govoril je tudi tovariš Kužnar Simon, ki je omenjal brezpravnost blejskih delavcev, dokler ni bilo organizirano. Dalje je poročal o borbi JSZ za zboljšanje položaja blejskih gradbenih delavcev. JSZ je dosegla v tej borbi uspeh ter je bil Bled preveden v I. razred gradbene kolektivne pogodbe. Sedaj se tudi izvaja gradbena kolektivna pogodba na Bledu. Kjer bi kateri podjetnik pogodbe še ne izvrševal, bo organizacija takoj storila potrebno intervencijo. Tudi pri gradnji kraljevega dvorca Suvobora bodo delavci plačani po kolektivni pogodbi. — Na sestanku je bil izpopolnjen odbor blejske JSZ, ki je sledeč: Predsednik Zvab Jože, podpredsednik Borštinar Ernest, tajnik Zumer Franc, blagajnik Mužan Jakob; v odboru so še: Novak Stanko, Poljanc Jože in Kump Ivan. — V hiši predsednika tovariša Zvaba, Mlino, bo imela organizacija svojo poslovno sobo. Tovarišu predsedniku so delavci kakor centrala za to zelo hvaležni. V nedeljo

dne 24. t. m. bo ob dveh popoldne v tej sobi pri tovarišu Zvabu širša seja odbora, na katero naj pridejo tudi člani, ki želijo, da se izvrši zamje intervencija.

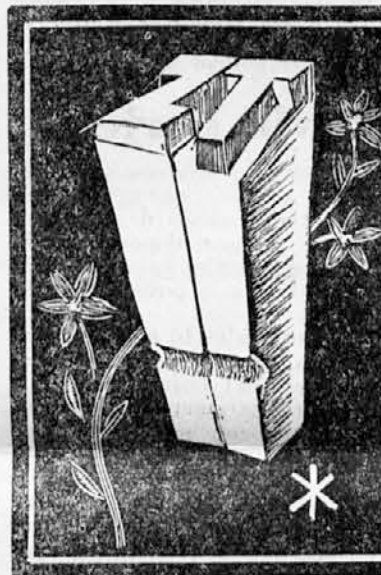
Rače

Kakor smo zadnjič poročali, je skupina dolžna članarino že za nekaj mesecev nazaj in to kljub temu, da smo zamudnike opomnili, da izpolnijo svojo dolžnost, je bilo brez uspeha. Zato smo se odločili, da bomo prekinili s pošiljanjem časopisa »Delavska pravica« nekaterim članom ter jih izključili iz seznama članov. Člani se ne zavedajo, da delajo le v svojo zgubo, ker ne plačujejo članarine in ne izpolnjujejo svoje dolžnosti do organizacije. Namesto da bi zagovarjali svoje pravice in stališče, jih še pomagajo teptati ob strani kapitalizma, češ: kaj boste z organizacijo, saj vam ne pomaga nič, saj ni videti uspeha. Ko bi zasledovali delo organizacije in prebirali naš strokovni list, bi spoznali, da je organizacija tista sila, tista moč, ki pribori delavcu pravico, ki olajšuje budo tako, da pride delavec tudi do svojih zahtev in pravic. Taki pa, ki se nočejo zavedati svoje dolžnosti, je bolje, da so tiho in potrpežljivo trpe, če jih bide kapitalizem in jim krati pravice. Tak ni vreden, da se imenuje delavec, ker je le kapitalistova desna roka, ki pomaga samega sebe ubijati. Takim bi rekli, da se jim prav godi, če ne dobe tistega, kar jim pripada. Še nekaj: Marsikdo tudi misli, če plača članarino, da je izpolnil svojo dolžnost. Zalibog se tudi tak bridko

Koledarček je že pošel!

Zato takoj sporočite, koliko novih koledarčkov še potrebujete, prav tako tudi takoj vrnite koledarčke, kolikor mislite, da jih ne boste mogli razprodati — da moramo ustreči mnogim naročilom in pripraviti drugo izdajo koledarčkov! Noben koledarček ne sme ostati neprodan! Za prodane takoj pošljite denar centrali JSZ.

vara. Zaveden in pravilno vzgojen član je tisti, ki kljub vsemu pomaga organizaciji s svojim delom in svojim znanjem ter spodbuja tudi druge k delu za delavske interese. — Tovariši in člani! Bodite kakor en mož, kakor en delavec, ker boste s tem dosegli gotovo uspeh. V ta namen smo se odločili, da bomo prihodnje leto izvedli volitve obratnih zaupnikov in sklenili tudi kolektivno pogodbo z našim podjetjem. Zatorej ne bodite figa-možje, ampak pravi delavci!

Lepe tiskovine

VAM OSKRBI
SOLIDNO
IN POCENI

ZADRUŽNA TISKARNA

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 17

Zapiski

Jugoras in HRS. V »Jugoslovenskem radniku« in »Hrvatskem radniku« se nadaljuje zelo zanimivo in zabavno razpravljanje o Jugorasu. »Hrvatski radnik« pravi, da ni mogoče sodelovanje med HRS-om in Jugorasom iz dveh razlogov: »1. Ponavljamo in ostajamo pri naši trditvi, da Jugoras ne predstavlja delavstva niti delavskih interesov v nobenem delu te države. 2. Da se ta organizacija vzdržuje od zgoraj ter naj služi osebnim interesom

Ponovno poudarjamo naše upanje, da bo srbski delavec znal nekoč raztrgati suženjske verige, ki mu jih je nadel ne samo kapital, ampak tudi razne navidezne organizacije, in da bo ustvaril svojo narodno organizacijo, ki bo dostojno zastopala njegove interese in ki mu bo prinesla poleg svobode tudi mogočnost človeka dostojnega življenja. Pravi srbski delavec — a ne neka gospoda ali pokvarjeni delavci, ki so zaradi osebnih koristi izdali svoje tovariše in delavsko borbo — bo vedno našel v hrvaškem delavcu prijatelja in brata, ki bo pripravljen, da združi svoje sile za blaginjo delavcev v državi.«

Še malo Jugorasa. »Jugoslovanski radnik«, glasilo Jugorasa, poroča v 116. številki: »Predstavniki HRS-a so tretjič razdeljali naše prostore. — HRS je podedoval staro taktiko komunističnih plačancev in vrši pogoste napade na redni ustroj zakonitih in konstruktivnih delavskih organizacij. Pred nekaj meseci so trabantni te skupine napadli našo podružnico v Slavonskem Brodu, in ko nikogar ni bilo v prostorih, razdeljali opravilo in zbežali. To so storili tudi pred nekaj dnevi. To je tisti Hrvatski radniški savez, ki si upa Jugorasu kot predstavniku delavskega nacionalizma v tem delu Evrope, brati lekcije in mu celo držati moralne pri-

dige. Odklanjamo, da bi govorili enakopravno z neko tako skupino, kakor je HRS, ki se peča s tako nedostojno obrtjo...« Prosimo »Slovenskega delavca«, da te skromne ugotovitve prebavi in zopet napiše upapola sestavek o troedinem nacionalnem delavskem »pokretu«, ki naj bi ga sestavila HRS in Jugoras s svojim repkom ZZD.

Delavski koledarček

je zaenkrat pošel. Na naročila, ki so došla pravočasno, smo vsega razposlali. Prišlo pa je sedaj nekaj novih naročil, kar je znak, da je koledarček zelo dobrodošel in da tudi po obliki in vsebini odgovarja. Tem novim naročilom pa bomo lahko ustregli v kratkem, ker bomo koledarček ponatisnili. Počakati bomo morali toliko časa, da dobimo vsa nova naročila skupaj in bomo videli potrebno število ponatisa. Nič kaj ni prijetno, če nam odvišni izvodi koledarčka ležijo v zalogi, pri tem pa moramo mi vsak izvod plačati tiskarni. Tovariši, smatraj-te vsa nova naročila za obvezna. Vsak kdor ga bo naročil, ga bo moral vzeti in plačati. Zato pa hitro poagitarajte med člani in prijatelji za naročbo na koledarček in nam naročilo čimprej pošljite!

Delavska PRAVICA

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

Izhaja vsak četrtek popoldne, v primeru praznika dan prej. — Uredništvo in uprava je v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22-1. — Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo, Miklošičeva 22-1. Oglasi po ceniku. — Telefon št. 4948. Številka pošt. čekovnega računa 14.900.

Posamezna številka 1 din. Naročnina: za 1 mesec 4 din, za četrt leta 10 din, za pol leta 20 din, za vse leta 40 din. Zamejstvo mesečno 7 din, letno 70 din.

List treje in zanj odgovarja Tone Fajfar v Ljubljani. Izdaja za konzorcij »Delavske pravice« Srečo Zumer, Ljubljana. Tiska Zadruga tiskarna r. l. s. o. z. v Ljubljani, Tyrševa c. 17 (Maks Blejec)